

uzavřením, nýbrž jiným způsobem, by tento jiný způsob omezování kvalitativně blížil se uzavření, čili, by omezení to rovnalo se uzavření v nějaké místnosti. Tomuto stanovisku dlužno přisvědčiti, že omezení osobní svobody, by nabylo zločinné povahy ve smyslu § 93 tr. z., nesmí býti tak nepatrným, že překážky, osobní svobodě kladené, mohou kýmkoliv býti beze všeho přemoženy a že nesmí býti omezeno na dobu tak krátkou, by omezení pro své rychlé pominutí nebylo jako takové ani pocítováno. Jinak však stačí ke skutkové podstatě § 93 tr. z., pokud není založena svémocným uzavřením, po stránce objektivní každékoliv jednání, jímž osoba, nad kterouž pachatel nepřisluší podle zákonů moc, a již pachatel nemá důvodu pokládati za zločince nebo člověka škodlivého nebo nebezpečného, omezována je v užívání své osobní svobody, zejména tedy ve volnosti pohybu a ve výkonu vlastní volby místa pobytu. Dle této definice však nemůže býti pochybno, že zjištěné jednání obžalovaného správně bylo soudem nálezacím podřaděno zákonu, neboť obžalovaný, drže Terezii N. za ruku, vlekl ji proti její vůli s louky na vzdálenost asi 24 kroků k potoku, kdež ji strhl až nad kotníky do bahna, a je dále zjištěno, že N-ová byla proti obžalovanému takřka bezbranná a ve svém volném pohybu na delší dobu a úplně obmezena. Jednání obžalovaného oproti osobní svobodě Terezie N. tudíž nikterak nebylo prosto své intensity, již se ke skutkové podstatě § 93 tr. z. vyžaduje, i nelze proto uznati rozsudek za právně mylný.

Čís. 176.

Usmrcení dětí matkou, by zachráněny byly před bídou, není činem spáchaným z neodolatelného donucení (§ 2 lit. g) tr. z.).

(Rozh. ze dne 24. dubna 1920, Kr. I 165/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského jakožto výjimečného soudu v Hradci Králové ze dne 7. února 1920, pokud jím obžalovaná Františka S. sprostěna byla dle § 259 č. 3 tr. ř. obžaloby pro zločin vraždy prosté dle §§ 134 a 135 č. 4 tr. z., rozsudek v odpor vzatý zrušil a odkázal věc soudu stolice prvé k novému projednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

Rozsudek sprostuje obžalovanou obžaloby, pokládaje čin, jí za vinu kladený, za nepřičitatelný se stanoviska právního po rozumu ustanovení § 2 lit. g) tr. z. Nabyl přesvědčení, že zlý úmysl obžalované je vyloučen, an čin stal se následkem neodolatelného donucení, ve kterém se tato degenerací, bídou a nemocí zubožená a sešlá žena v čase spáchání činu nalézala, že tu totiž byl takový psychický tlak, k jehož zdolání v beznadějně situaci, ve které byla tato žena, by bylo zapotřebí bývalo výjimečné síly duševní a síly odporu, na heroismus takřka hraničící, který nelze ani od normálního individua požadovati a tím méně od ženy, osudem a utrpením tak zdeptané. Již z tohoto odůvodnění dotyčného výroku

je patrné, že soud nalézací nepostřehl podstaty trestnosti vylučujícího důvodu lit. g) § 2 tr. z., jež obžalované ve formě neodolatelného nátlaku přiznává. Důvod tento totiž spočívá — nehledě k případům donucení násilím fyzickým (*vis absoluta*), k nimž případ přítomný nenáleží — v donucení psychickém (*vis compulsiva*), nabylo-li intensity a povahy t. zv. nezbytí, obětovati v kollisi dvou právně respektovatelných zájmů některý z nich na záchranu druhého. Neodolatelné donucení, jež soud nalézací u obžalované předpokládá, však nemohlo býti rázu právě vytčeného již proto, že, šlo-li obžalované, jak soud nalézací dle jejího hájení přijímá, o to, by zachránila své děti před bídou, jim v případě jejího úmrtí hrozící, samozřejmě nemohl tento právní a lidský zájem obžalované resp. jejích dětí býti uhájen obětováním jejích života. Již tím je vyloučeno, mluvit v případě přítomném o kollisi různých právních zájmů a není tu tedy místa pro osvobození obžalované z důvodu nezbytí ve smyslu § 2 lit. g) tr. z. Jak patrné ze shora citovaného odstavce odůvodnění rozsudku, nepředpokládá též soud nalézací při obžalované takového rozporu právních zájmů, nýbrž vidí důvod, pro který čin její pokládá za nepřičitatelný, vlastně v tom, že obžalovaná nedovedla zdolat psychický tlak, jenž v ní vznikl působením nesnází, s nimiž jí bylo zápasiti, a že vzhledem k její degenerovanosti, sešlosti a ranám osudu nebylo ani lze na ní žádati, by vyvinula duševní sílu nutného odporu. V podstatě sprostňuje tudíž rozsudek obžalovanou proto, že uznává za dostatečně vysvětlený a omluvený nedostatek odolatelnosti obžalované oproti myšlence na usmrcení obou dětí, která pod vlivem okolností v mysli její utkvěla. Je zřejmo, že dle toho těžisko otázky po přičitatelnosti činu obžalované leží na poli jejího duševního stavu a zdraví. Také touto stránkou věci se soud nalézací zabýval. Uvážil, že obžalovaná S. jest osobou zatíženou po otci alkoholíku, a matce, která byla choromyslná a sebevraždou (oběšením) skončila, že vůbec se jí nedostalo školního nejprimitivnějšího vzdělání, že se u ní také jeví některé známky somatické degenerace, že se v čas činu, jsouc 46 roků stará, nalézala v době přechodu (klimakteria) a trpěla tudíž návaly krve k hlavě a zvýšenou dráždivostí nervovou a že v této duševní depresi své spatřovala jediné východiště z bídy a tísně stále rostoucí ve smrti celé rodiny. Soud nalézací konečně uvádí, že soudní lékaři podali, prozkoumajše duševní stav obžalované, konečný posudek, že nelze ji pokládati přes všechny vyličené vlivy, na uzrání činu a jeho provedení působící, za osobu nepřičetnou, t. j. že podmínky její svobodné vůle v době spáchání činu nebyly zrušeny. Zda však se k tomuto posudku soudních lékařů připojuje čili nic, soud nalézací v rozsudku se nevyjádřil a nevyslovil se vůbec o tom, zda pokládá obžalovanou za osobu normální a vůbec resp. pro dobu činu přičetnou. Tuto vadu právem rozsudku zmateční stížnost státního zastupitelství vytýká za nejasnost resp. neúplnost, když na rozřešení otázky právě zmíněné záleží rozhodnutí o vině obžalované tím spíše, že důvod, z něhož rozsudek obžalovanou sprostňuje, s hlediska § 2 lit. g) tr. z. obstáti nemůže. Aniz tedy třeba obírat se zatím dalšími vývody zmateční stížnosti, bylo již z uvedené příčiny — ano na nedostatečném podkladě zjištění rozsudkových vyloučeno je použití práva materiálního na případ přítomný — stížnosti vyhověti, rozsudek co do sprostnění obžalované Františky S. zrušiti a věc vrátiti soudu nalézacímu k opětovnému projednání a rozhodnutí.

Při tom bude soudu nalézacímu uvážiti, zda není ve smyslu poslední věty § 126 tr. ř. nutno pro důležitost a obtížnost případu, vyžádati si o přičetnosti obžalované v době činu posudek fakulty lékařské.

Čís. 177.

Předražování. Lhostejno, zda předražovatel jedná pro sebe či jako funkcionář veřejnoprávní korporace.

(Rozh. ze dne 29. dubna 1920, Kr I 115/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných Matěje Š., Augustina N. a Václava Z. do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 1. prosince 1919, jímž všichni tři obžalovaní uznáni byli vinnými přečinem dle § 20 č. 2 b) cís. nař. z 24. března 1917, čís. 131 ř. z., z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost uplatňuje důvod zmatečnosti čís. 9 bez bližšího označení a 10 § 281 tr. ř., ve skutečnosti má na mysli pouze důvod čís. 9 b) § 281 tr. ř., dovozující, že jsou zde okolnosti, vylučující zlý úmysl na straně obžalovaných, totiž důvody § 2 lit. e) a g) tr. z. Dlužno předeslati, že rozsudek zjišťuje, že obžalovaní, přijavše jako členové obecního výboru obce L. nabídku sadařů na třešňovou úrodu z obecních sadů v roce 1918, znějící na 7550 K, dali poskytnouti obci cenu patrně přemrštěnou, jsouce si této přemrštěnosti vědomi. Proti zjištěné úmyslnosti jednání na straně obžalovaných poukazuje stížnost na domnělý omyl u obžalovaných a neodolatelné donucení vylučující prý trestnost jejich jednání. Budiž však ihned podotknuto, že omyl, na který se obžalovaní odvolávají, jest omylem právním, který pachatele neomlouvá. Stížnost totiž uvádí, že obžalovaní přijali cenu sadaři nabídnutou, domnívajíce se, že jest přiměřená a netušíce, že jejím přijetím dopouštějí se něčeho trestného. Naproti tomu vyslovuje soud, že obžalovaní jako zkušení hospodáři musili věděti, že třešň bylo nejvýše 40 q, že maximální cena v roce 1917 byla 60 K a 85 K za 1 q, a že věděli, že sady byly prodány v roce 1917, kdy byla úroda třešň mnohem větší než v roce 1918, za 2000 až 3000 K. Neodolatelné donucení shledává stížnost v tom, že byli obžalovaní nuceni přijmouti nabídku nejvyšší, a to vzhledem k předpisu § 69 obecního zřízení, který stanoví, že veškeré jmění obcí, které přináší užitek, dlužno spravovati tak, aby přinášelo důchod co možná nejvyšší, ježto by jinak obžalovaní mohli býti přidrženi k náhradě škody, kdyby byli přijali nabídky méně výhodné, a mimo to by se byli vysazovali podezření, že jednali snad z nekalých osobních pohnutek. Správně však poukázal již první soud na to, že předpisy o předražování platí stejně pro jednotlivce jako pro korporace a že jest nepřipustno, by byla obec obohacována činy v zákoně zakázanými. Předpisy obecního zřízení ukládají sice obžalovaným, by hleděli dosíci při správě obecního jmění co možná nejvyššího důchodu,